

سوال

بر اساس یک قانون سکولار که در برخی مدارس به اجرا گذاشته شده، خواندن نماز در مدرسه ممنوع اعلام شده است. به همین سبب، نمی‌توانیم نماز ظهر، یا نماز جمعه را [که در ساعات مدرسه است] بخوانیم. همه‌ی دانش‌آموزان اینجا ترسیده‌اند و نماز را ترک کرده‌اند، و حتی درباره‌ی علت اجرای این قانون پرسیده‌اند، اما من که احساس مسئولیت می‌کردم از دانش‌آموزان امضا جمع کردم و آن را به مدیر تحویل دادم. ایشان مودبانه از من عذر خواست و گفت مساله خیلی بزرگتر از این است، و او نمی‌تواند قانون را زیر پا بگذارد، وگرنه از سوی حکومت مجازات خواهد شد. الان ما چه کاری می‌تونیم انجام بدهیم؟ من امسال برای امتحاناتم از طریق این مدرسه اقدام کرده‌ام، و در این وقت سال نمی‌توانم مدرسه‌ام را تغییر دهم یا به مدرسه‌ای اسلامی بروم، و تنها سه ماه تا امتحانات باقیمانده. توصیه‌ی شما چیست؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

پیش از هر چیز غیرت و توجه شما را به ادای شعائر دینتان، تبریک می‌گوییم، و از خداوند، برایتان پایداری و توفیق می‌خواهیم.

برای مسلمان واجب است که، نمازها را در وقت آن ادا کند، و برای محافظت از دینش از مدارسی که اجازه‌ی این کار را نمی‌دهد دوری گزیند، زیرا نماز ستون دین است و هر چه مانع از آن شود، جایز نیست. (فتوای کمیسیون دائم فتوا: ۴۱ / ۷). بر این اساس، اگر شخص بتواند به مدرسه‌ای انتقالی بگیرد که امکان نماز ظهر و جمعه برایش امکان‌پذیر باشد، واجب است که این کار را انجام دهد.

اما کسی که، امکان تغییر مدرسه ندارد باید نماز ظهر را حتی به صورت انفرادی در وقت آن، به جای آورد و اگر نتوانست، نماز ظهر را با عصر جمع ببندد. (همراه با نماز عصر، در وقت نماز عصر، به جای بیاورد). همین طور در مورد نماز جمعه، زیرا نماز جمعه در صورتی که شخص تلاش خود را انجام دهد اما نتواند آنرا به جای بیاورد اشکالی ندارد که به جای آن نماز ظهر بخواند.

علما ترس انسان از سلطان ظالم یا ترس از زیان دیدن در معیشت را، از جمله‌ی عذرهای ترک جماعت و نماز جمعه، ذکر کرده‌اند.

امام شافعی - رحمه الله - می‌گوید: اگر ترس این را داشت که در صورت بیرون رفتن از خانه حکومت او را به ناحق بازداشت کند، می‌تواند به نماز جمعه نرود. (الأم: ۸ / ۲۱۸)

مرداوی - رحمه الله - می‌گوید: از جمله عذرهای ترک جمعه و جماعت: ترس از زیان در معیشتیاست که نیازمند آن است، یا مالی که برای محافظت از آن اجیر شده است. (الإنصاف: ۲ / ۳۰۱).

والله اعلم.